

OPIEKUN ZWIERZĄT DOMOWYCH

Darmowy materiał szkoleniowy w postaci próbek!

W pełnym szkoleniu cały materiał szkoleniowy z możliwością zdania egzaminu i otrzymania dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia.

SPIS TREŚCI

1. Petsitter - opiekun zwierząt	4
Pożądane cechy petsittera.....	4
Zalety korzystania z usług profesjonalnych opiekunów zwierząt	8
2. Opieka nad psem.....	9
Najpopularniejsze rasy psów w Polsce	9
Mowa ciała psa	24
Żywienie psów	29
Higiena psa	34
Zabawy w psem na dworze.....	40
Pierwsza pomoc	43
3. Opieka nad kotem.....	52
Cechy charakterystyczne kotów.....	52
Kocie rasy	55
Mowa ciała kotów	59
Karmienie kotów	65
Zabiegi higieniczno - pielęgnacyjne.....	71
Kocie zabawy.....	82
4. Pierwsza pomoc udzielana kotom w nagłych wypadkach	86
Opatrywanie ran	88
Złamania	92
Dławienie się	93
Zatrucia pokarmowe.....	95
Użądlenia	98
Porażenie prądem	100
Oparzenia	101
Przyduszenia	103

Resuscytacja.....	103
5. Opieka na innymi zwierzętami domowymi	108
Papuzki i papugi	109
Królik	116
Chomiki i świnki morskie	123

1. Petsitter - opiekun zwierząt

Zawód opiekuna zwierząt, czyli petsitter, cieszy się w Polsce coraz większą popularnością. Najczęściej opiekunowie zajmują się psami, ale znajdują się chętni do sprawowania opieki nad kotami, chomikami, królikami, papużkami i wszelkimi innymi zwierzętami domowymi.

Pożądane cechy petsittera

Praca opiekuna zwierząt zwykle ma charakter zajęcia dodatkowego. Najlepiej sprawdzają się w niej osoby, dla których troska oraz przebywanie ze zwierzętami jest życiową pasją, a nie kolejnym sposobem na zarobienie pieniędzy.

Praca opiekuna zwierząt wcale nie jest prostą sprawą (choć wielu taką się wydaje), dlatego nie każdy nadaje się do pełnienia tej służby i nie każdy może profesjonalnie zajmować się zwierzętami.

Do zawodu petsittera nie nadają się osoby, które nie mają doświadczenia w pracy ze zwierzętami.

GRUPY OSÓB NAJBARDZIEJ POŻĄDANE W ZAWODZIE PETSITTERA

dotychczasowi lub wcześniejsi właściciele czworonogów

osoby, które zajmowały się hodowlą zwierząt

pasjonaci kynologii

psi behawiorysty

ludzie posiadający doświadczenie i referencje od poprzednich zlecniodawców

Właściciele zwierząt, którzy poszukują opiekuna dla swoich pupili, chcą mieć pewność, że nie będą oni przedmiotowo traktowani, czy w jakikolwiek sposób krzywdzeni. Mimo ostrożności zdarzają się przypadki oszustów, którzy opiekę nad zwierzętami traktują jako formę łatwego i niezobowiązującego zarobku, zaniedbując podstawowe potrzeby tymczasowych podopiecznych.

Do podstawowych zadań petsittera należy:

Dobry opiekun zwierząt powinien:

być otwarty na zwierzęta i szybko nawiązywać z nimi dobry kontakt

mieć wyczucie i wiedzę, na ile można sobie pozwolić w konkretnych przypadkach

posiadać wiedzę z zakresu specyfiki poszczególnych ras psów

przyswoić podstawową wiedzę o zasadach żywienia, pierwszej pomocy, chorobach zwierząt domowych

charakteryzować się zdolnością przyswajania wiedzy o zwyczajach podopiecznych

Swoją współpracę ze zleceniodawcą i podopiecznym, opiekun rozpoczyna od przeprowadzenia wywiadu z właścicielem, a im więcej szczegółów pozna, tym sprawniej zaopiekuje się zwierzęciem.

Petsitterem może zostać osoba, która ukończyła szesnasty rok życia i nie ma przeciwwskazań do kontaktu ze zwierzętami (alergia na sierść psa, kota, innych zwierząt wyklucza z zawodu opiekuna).

Bardzo pomocna w wypełnianiu obowiązków petsittera jest empatia. Osoba empatyczna bez trudu rozezna strach, radość, ból nie tylko u człowieka, ale również i zwierzęcia. Lepiej poradzi sobie - zwłaszcza z krnąbrnymi i nieposłusznymi czworonogami - człowiek cierpliwy i opanowany.

Osoby, które podejmują się opieki nad zwierzętami, powinny mieć doświadczenie w prowadzeniu czworonogów, a najlepiej ukończyć profesjonalny kurs opieki nad zwierzętami. Kurs taki zapewnia podstawową wiedzę z zakresu:

opieki domowej i opieki w czasie spaceru

postępowania ze zwierzętami sprawiającymi problemy

pielęgnacji zwierzęcia w trakcie choroby

nauki socjalizacji

pierwszej pomocy w nagłych wypadkach typu: oparzenia, zranienia, zatrucia, odmrożenia, udary cieplne, wychłodzenia, zatrzymanie krążenia, użądlenia, ukąszenia

Ponadto opiekun musi orientować się w podstawowych zagadnieniach prawnych związanych z opieką nad zwierzęciem, ponieważ właściciel przekazuje mu swojego pupila wraz z wszelkimi doń prawami. Od tego momentu opiekun obciążony jest odpowiedzialnością za zdrowie i życie zwierzęcia, toteż wskazane jest wykupienie ubezpieczenia.

Zalety korzystania z usług profesjonalnych opiekunów zwierząt

Wynajmowanie profesjonalnych opiekunów ma wiele zalet. Behawiorysty na co dzień stykający się ze zwierzętami podkreślają korzyści, jakie wynikają z pozostawienia psa w domu na wakacje, zamiast narażać go na stres związany z podróżą i adaptacją w nowym miejscu.

2. Opieka nad psem

Najpopularniejsze rasy psów w Polsce

Najchętniej kupowaną rasą psów w Polsce jest **Yorkshire Terier**.

Cechy charakterystyczne rasy:

- wierność i oddanie
- łatwo przywiązują się do opiekunów i pozostałych członków rodziny
- obcych tolerują, ale nie pałają do nich wielką przyjaźnią
- są bardzo waleczne i zaciekle bronią swojego terytorium
- jeśli usłyszy kroki za drzwiami będzie szczekał
- wymaga konsekwentnego szkolenia z zakresu posłuszeństwa
- niezbyt wymagający co do warunków zamieszkania

Dużym plusem rasy jest niewielkie zapotrzebowanie na ruch - wystarczają im trzy krótkie spacerunki w ciągu dnia.

Yorkshire Teriery są świetnymi towarzyszami dla osób starszych i samotnych, ale niekoniecznie sprawdzają się w domach z małymi dziećmi.

Minusem posiadania psa danej rasy mogą być dość wysokie koszty jego utrzymania.

Cavalier King Charles Spaniel

- zabawne, czułe, cierpliwe
- bardzo towarzyskie, kontaktowe w relacjach z ludźmi i innymi zwierzętami
- dostosowują się do każdego środowiska
- ciekawe świata, średnio inteligentne
- uwielbiają kolana właściciela i pieszczoty
- nie mają dużego zapotrzebowania na ruch

Cavalieri wymagają szkolenia z zakresu posłuszeństwa.

Z racji swoich predyspozycji rasowych, sprawdzają się:

w rodzinach ze starszymi dziećmi

jako towarzysze seniorów

Bichon Frise

- psy tej rasy uwielbiają małe dzieci, dlatego są świetnymi kompanami dla rodzin,
- ich zapotrzebowanie na ruch nie jest ogromne (3 kilkunastominutowe spacery dziennie wystarczają), dlatego są wspaniałymi towarzyszami również dla seniorów.

Bichon Frise potrzebują być blisko swoich właścicieli, dlatego nie nadają się dla osób, które prowadzą aktywny tryb życia i większość czasu spędzają poza domem.

Czworonogi tej rasy dobrze dogadują się z innymi psami i zwierzętami. Do obcych nie są wrogo nastawione, ale reagują szczekaniem na ich przybycie.

Rasa ta nie należy do agresywnych ani nadpobudliwych, a wielką zaletą jest to, że nie zrzucają sierści.

Labradory Retriewery

Labradory Retrievery to rasa inteligentna, wszechstronna i niezwykle oddana swoim opiekunom. Ponieważ mają bardzo łagodne usposobienie i nie są agresywne, doskonale dogadują się z innymi zwierzętami oraz ze wszystkimi członkami rodziny, także z małymi dziećmi. Zwłaszcza w stosunku do najmłodszych są:

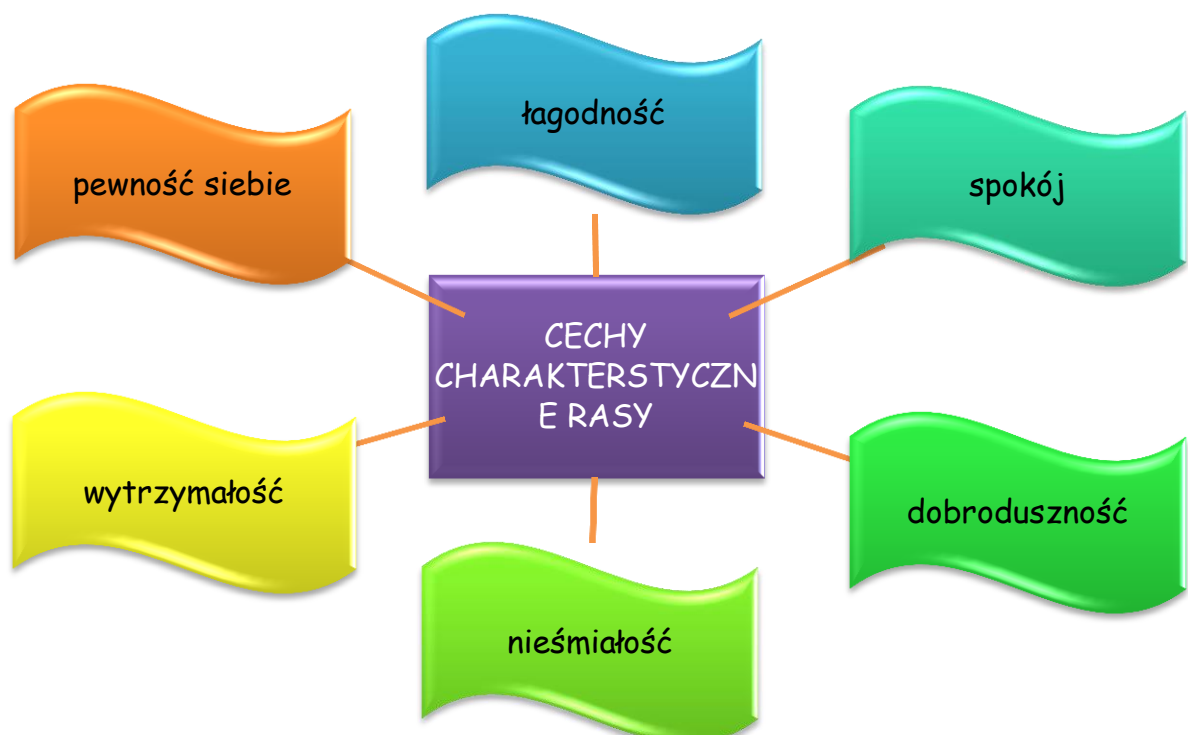
Labradory:

- nie znoszą samotności
- na nieznanym reagują przyjaźnie
- są bardzo energiczne i wymagają dużo ruchu
- lubią inne zwierzęta
- czują się szczęśliwe współpracując z człowiekiem
- znakomicie sprawdzają się w pracy z ludźmi chorymi oraz jako psy służbowe i myśliwskie

Labradory są najlepszymi kompanami dla osób aktywnych, lubiących sport, ponieważ same uwielbiają wysiłek fizyczny.

Psom tej rasy należy zapewnić dużo ruchu, w przeciwnym razie szybko przybierają na wadze, co pociąga za sobą konsekwencje zdrowotne dla zwierzęcia.

Berneński pies pasterski

- **UWAGA!** Ze względu na dużą potrzebę aktywności, Berneńskie psy pasterskie wymagają stałej dziennej dawki ćwiczeń - zbyt mała ilość ruchu może rozwijać u nich zachowania destrukcyjne.

Nadmiar energii pies może rozładowywać w różny sposób, np. nieustannym szczekaniem. Ponadto psy tej rasy:

w okresie szczeniństwa wymagają uspołecznienia i prawidłowego wyszkolenia

w kontaktach z obcymi ludźmi zachowują się poprawnie

tolerują, ale z rezerwą, obecność innych zwierząt na swoim terytorium

są idealnymi kompanami dla osób aktywnych fizycznie

ze względu na dużą potrzebę ruchu, wskazane jest unikanie środowiska miejskiego, chyba, że pies otrzyma niezbędną dawkę ruchu

Australian Silky Terrier

pies energiczny i pewny siebie

silnie, emocjonalnie związany z członkami rodziny

jeśli jest ignorowany lub nudzi się, staje się złośliwy (z frustracji np. przekopuje ogródek)

lubi podążać za opiekunem i śledzić każdy jego krok

średnio aktywna rasa - wymaga przynajmniej jednego dłuższego spaceru w ciągu dnia

nie lubi częstego przytulania i tarmoszenia, jeśli ma ochotę na pieszczoty, sam się o nie upomni

przejawia silny popęd myśliwski, dlatego będąc na zewnątrz wymaga terenu z bezpiecznym ogrodzeniem lub smyczy

jest podejrzliwy, a czasami przejawia agresję względem innych psów

ze względu na swoją czujność i silny instynkt terytorialny, znakomicie nadaje się na stróża - opiekuna w razie potrzeby ostrzega głośnym i piskliwym szczekaniem

rasa pojętna i stosunkowo łatwa w prowadzeniu, aczkolwiek uparta, z tendencją do autonomii

jeżeli zostaną wprowadzone do domu w wieku szczenięcym, mogą żyć pod jednym dachem z kotami, w przeciwnym razie mogą na nie polować

Sznaucer miniaturowy

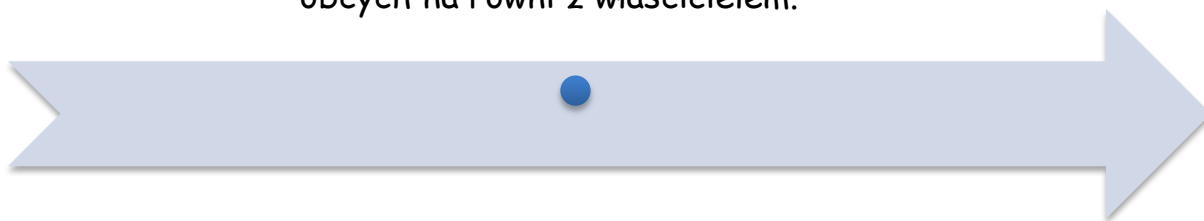
Psy tej rasy należą do bardzo inteligentnych. Są przyjazne i łatwe do prowadzenia, a chociaż niewielkie, doskonale sprawdzają się w roli stróżów i obrońców domu.

Jako psy miniatutki, sznauclery są bardziej skore do szczekania niż gryzienia.

W relacjach z obcymi zachowują się poprawnie, chociaż ostrożnie.

Z reguły czekają na reakcję właściciela i jeżeli on zaaprobuje nieznanego, sznaucler serdecznie się z nim przywita.

Sznaucery znane są z wierności i oddania - nigdy nie potraktują obcych na równi z właścicielem.

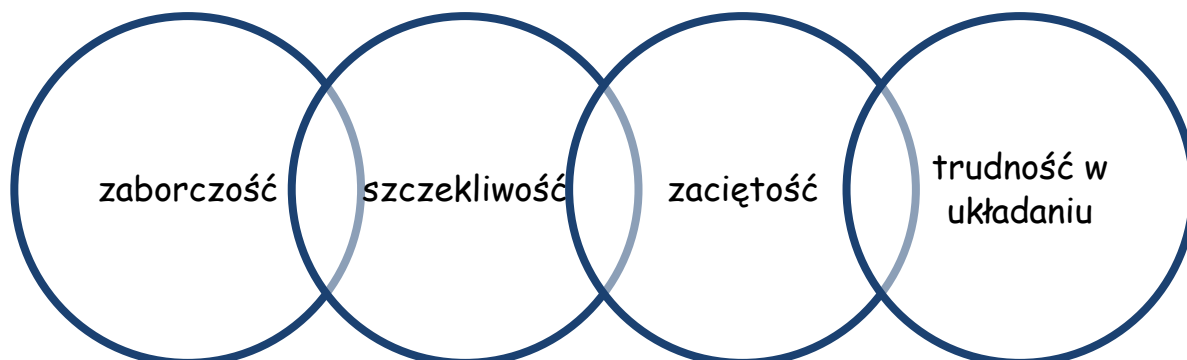
W okresie szczeniństwa wymagają przeprowadzenia konsekwentnego szkolenia z zakresu posłuszeństwa i wczesnej socjalizacji, a w pielęgnacji i utrzymaniu są raczej „tania” rasą.

Chociaż dość aktywne, nie wymagają zbyt dużej dawki ruchu - wystarczą im trzy krótkie spacerunki dziennie. Nie mają uprzedzeń do małych dzieci i są świetnymi towarzyszami dla seniorów.

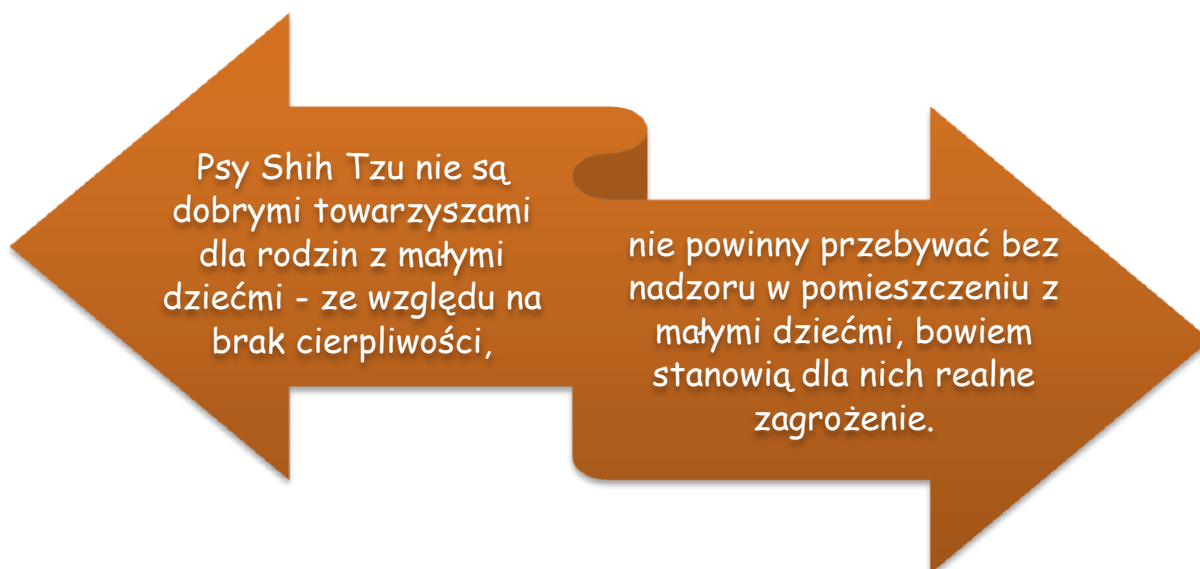
Shih Tzu

Shih Tzu, jako przedstawiciel rasy miniaturowej, ma z nimi pewne wspólne cechy:

Ponadto rasa Shih Tzu znana jest z braku cierpliwości i tendencji do wybuchowego charakteru, za to świetnie sprawdza się w roli obrońcy domu - ostrzega właścicieli przed zbliżającym się zagrożeniem.

Psy te bardzo nieufnie reagują na obcych i zdecydowanie wolą być w pobliżu swoich opiekunów i pozostałych, dobrze sobie znanych członków rodziny.

Chińska miniaturowka - Shih Tzu - to jedna z najbardziej ujmujących ras pod względem aparycji i uroku osobistego.

West Highland White Terrier

Psy tej rasy:

są bardzo przyjazne,
rodzinne i uwielbiają
zabawę

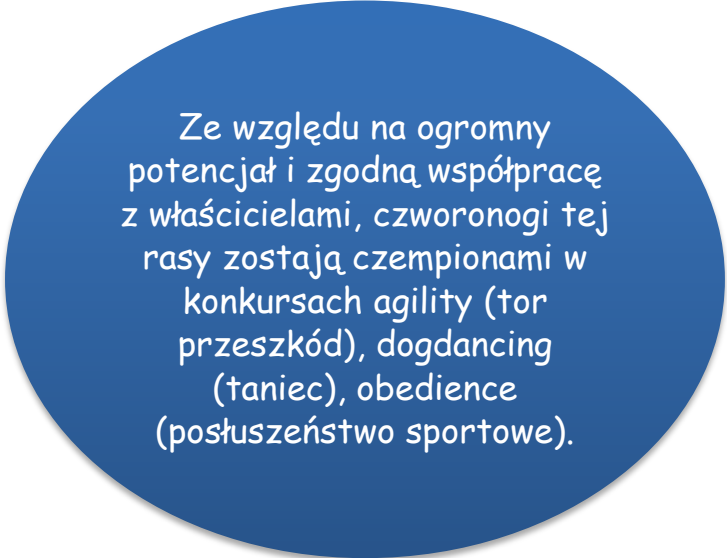
akceptują i
przywiązują się do
wszystkich członków
rodziny, od początku
darząc ich
bezwarunkową
miłością

charakteryzują się
ogromną żywotnością
i uwielbiają aktywnie
spędzać czas ze
swoim opiekunem

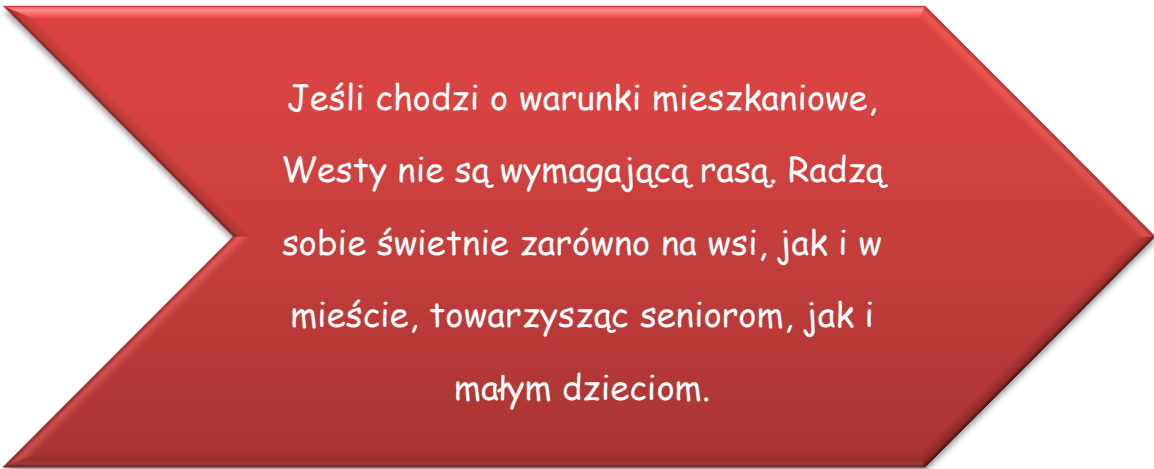
Westy, chociaż niewielkie, są bardzo odważne i pewne siebie - bez żadnych oporów "podskakują" do dużo większych psów, dlatego w trakcie spacerów, by nie prowokować konfliktowych sytuacji, należy cały czas trzymać je na smyczy.

Tym, co wyróżnia Westy, jest ich niebywała inteligencja i szczególna łatwość przyswajania nowych komend. Wykonują polecenia z ogromną radością i energią.

Ze względu na ogromny potencjał i zgodną współpracę z właścicielami, czworonogi tej rasy zostają czempionami w konkursach agility (tor przeszkód), dogdancing (taniec), obedience (posłuszeństwo sportowe).

Idealnym właścicielem Westa jest doświadczony hodowca, opiekun, człowiek, który zna się na prowadzeniu psów i bez problemu wykorzysta jego potencjał. Ze względu na swój niezaprzeczalny urok, często psy te traktuje się jako ładny dodatek, pupila, którego główne zadanie sprowadza się do reprezentacyjnego wyglądu.

Jeśli chodzi o warunki mieszkaniowe, Westy nie są wymagającą rasą. Radzą sobie świetnie zarówno na wsi, jak i w mieście, towarzysząc seniorom, jak i małym dzieciom.

Husky syberyjski

Husky, wbrew pozorom, są stosunkowo problemowymi psami. Wykazują tendencje do wędrowania i często podejmują ucieczki. Ich właściciele zmagają się zwykle z upartością, lekceważeniem oraz nieposłuszeństwem swoich pupili. Lubią chodzić w swoją stronę i mimo wielu zarzutów pod ich adresem, to w stosunku do ludzi wykazują się ogromną delikatnością.

Husky nie są psami dobrymi dla każdego!

- Tylko osoba doświadczona w szkoleniu psów lub wcześniej posiadająca czworonoga tej rasy, potrafi sobie poradzić z charakternym zwierzęciem.

Husky wymagają jak najwcześniej rozpoczętego szkolenia z zakresu posłuszeństwa, które należy kontynuować przez całe życie psa.

Prawidłowe ukształtowanie zwierzęcia wymaga codziennych, kilkunastominutowych treningów. Dobre przeszkolenie w wieku szczenięcym sprawia, że Husky stają się wiernymi przyjaciółmi rodziny.

Siberian Husky najlepiej czują się na wsi, ewentualnie na przedmieściach, gdzie mają zapewnione miejsce do aktywności. Rasa ta wymaga dużej dawki ruchu i odpowiedniej ilości ćwiczeń, w przeciwnym razie zwierzę traci życiową energię i staje się apatyczne.

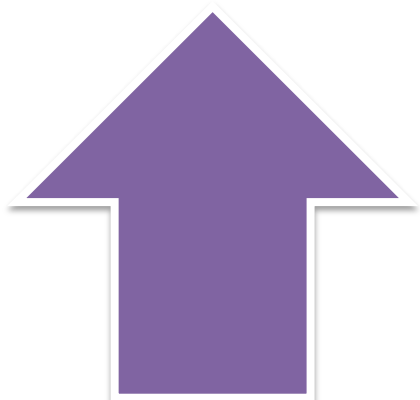
Oczywiście najpopularniejszymi psimi czworonogami są kundle (75% psiej populacji), które wbrew powszechnie panującej opinii nie są mieszane, ale wykazują wręcz niewiarygodną spójność genetyczną, stanowiąc niemal oddzielną, największą rasę. Kundelki:

mają układ rozrodczy i odpornościowy lepiej rozwinięty niż u psów rasowych

są zwykle bardzo inteligentne i potrafią manipulować człowiekiem

mają lepszy węch

Mowa ciała psa

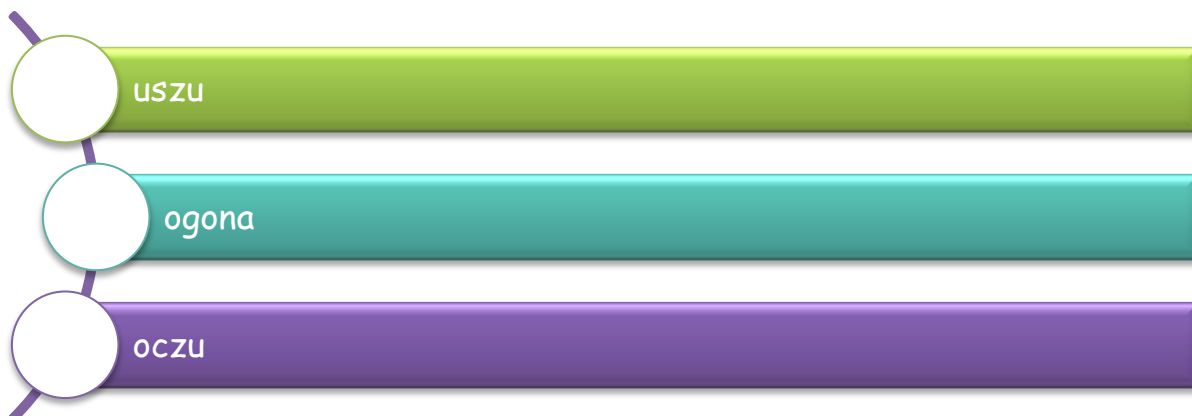

Psy potrafią za pomocą ciała wyrazić wiele emocji i przekazać człowiekowi ważne komunikaty, które dotyczą jego samopoczucia.

Dobre zrozumienie owej mowy nie tylko przyczynia się do poprawy jakości życia czworonoga, wzrostu poczucia jego bezpieczeństwa, ale zacieśnia więź z człowiekiem, a opiekunowi ułatwia pracę.

Do komunikacji pies używa przede wszystkim:

Ułożenie uszu, a psie komunikaty

ZAINTERESOWANIE	<ul style="list-style-type: none"> • uszy lekko pochylone do przodu, nastawione
POCZUCIE ZAGROŻENIA, AGRESJA LĘKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • uszy przylegające do głowy całkowicie, połączone z odstąpionymi zębami i zmarszczonym nosem
AGRESJA, CHĘĆ ZAATAKOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • mocne pochYLENIE uszu do przodu
CHĘĆ ZABAWY	<ul style="list-style-type: none"> • uszy przylegające, odchylone do tyłu i towarzyszący temu uniesiony ogon otwarty pysk, rozluźnienie
NIEPEWNOŚĆ	<ul style="list-style-type: none"> • odchylone do tyłu, ale niezbyt przylegające uszy, odstające lekko na boki
BRAK STRESU	<ul style="list-style-type: none"> • uszy przylegające całkowicie do głowy, odchylone do tyłu, bez odstąpionych zębów, spiętego wyprostowanego ciała, marszczenia czoła i nosa
ZMIESZANIE	<ul style="list-style-type: none"> • uszy falujące w różne strony (dół, przód, tył)

Bardzo ważne miejsce w komunikacji odgrywa ogon, przy czym interpretując psią mowę należy mieć świadomość, że u każdej rasy ogon inaczej się układa, np. malamucią naturalną pozycją ogona jest zadarcie, a charty zawsze mają opuszczone ogony, co nie znaczy, że zawsze się boją.

Ułożenie ogona a psi język

pewność siebie - ogon uniesiony, lekko ponad linię grzbietu

zainteresowanie - luźny ogon, czasami uniesiony do linii grzbietu

ostrzegawcze powitanie - sztywny, wyprostowany najczęściej na linii grzbietu

postawa neutralna - ogon poniżej linii grzbietu, ale nie za nisko

gotowość do walki - włosy zjeżone na całej długości ogona

strach - ogon ukryty między tylnymi łapami

zdenerwowanie/przygnębienie/słabość - ogon bardzo nisko, zaraz przy tylnych łapach

lekki stres - sierść zjeżona na końcu ogona

sympatia - intensywne machanie ogonem bez ruszania ciałem

zwracanie uwagi - delikatne machanie ogonem

dezorientacja - lekko opuszczony ogon, powolne nim machanie

oddanie, uznanie czyjejś dominacji - lekkie obniżenie tylnej części ciała, poruszanie biodrami, machanie ogonem

KOMUNIKATY WYRAŻANE OCZAMI

niechęć do konfrontacji - odwracanie wzroku

próba uspokajania przeciwnika - mruganie oczami

gotowość do walki - wpatrywanie się komuś w oczy

intensywne emocje - powiększone źrenice

spokój/uległość - zmrużone oczy

dominacja, demonstracja siły - szeroko otwarte, okrągłe oczy

Psy wyrażają również emocje za pomocą mimiki:

zadowolenie/rozluźnienie - wystający język,
lekko rozchylony i rozluźniony pysk

zdenerwowanie - zamknięty pysk, podwinięte
wargi i lekko obnażone kły

ciekawość - patrzenie i lekkie pochylenie w
konkretnym kierunku, zamknięty pysk

agresja/atak - obnażone przednie zęby i
dziąsła, zmarszczony nos

gotowość do konfrontacji - półotwarty pysk
z obnażonymi kłami, zmarszczony nos

Poza tym pies sygnalizuje niepokój i stres dość nietypowym objawem - ziewaniem, a uległości i uznaniu czyjejś dominacji towarzyszy zwykle lizanie i trącanie twarzy człowieka lub pyska innego psa.

PSI JĘZYK

W ROLI GŁÓWNEJ: BOSTON TERRIER BOOGIE

CZUJNY

PODEJRZLIWY

PRZESTRASZONY

PRZERAŻONY

ZEZŁOSZCZONY

SPOKOJNIEJ, PROSZĘ
patrzy w bok,
odwrócenie głowy

ZESTRESOWANY
ziewa

ZESTRESOWANY
oblizuje nos

SPOKOJNIEJ, PROSZĘ
wącha ziemię

SZACUNEK!
odwraca się i odchodzi

JESTEŚ ZA BLISKO
widać białko oka

SKRADA SIĘ

ZESTRESOWANY
drapie się

UWALNIENIE STRESU
otrząpywanie się

ZRELAKSOWANY
miękkie uszy, mruganie

SZACUNEK!
odwrócenie się
tyłem

PRZYJAZNY
I GRZECZNY
wygięte ciało

PRZYJAZNY

BARDZO PROSZĘ
mina szczeniaka

JESTEM TWOIM
PIESZCZOSZKIEM
pozycja do głaskania brzuszka

WITAJ, KOCHAM CIĘ!
przeciąganie się na powitanie

JESTEM PRZYJAZNY
ukłon zabawowy

GOTÓWI!
ukłon łowiecki

JESTEM GŁODNY

ZACIEKAWIONY
przekrzywienie głowy

SZCZĘŚLIWY
lub zgrzany

ROZBAWIONY
kołysze się

„MMMM...”

KOCHAM CIĘ,
NIE PRZERYWAJ

Translated into Polish by Magda Urban

© 2011 Li i Chin www.doggiedrawings.net

dili

<https://img-ovh-cloud.zszywka.pl/0/0345/7477-psi-jezyk-.jpg>

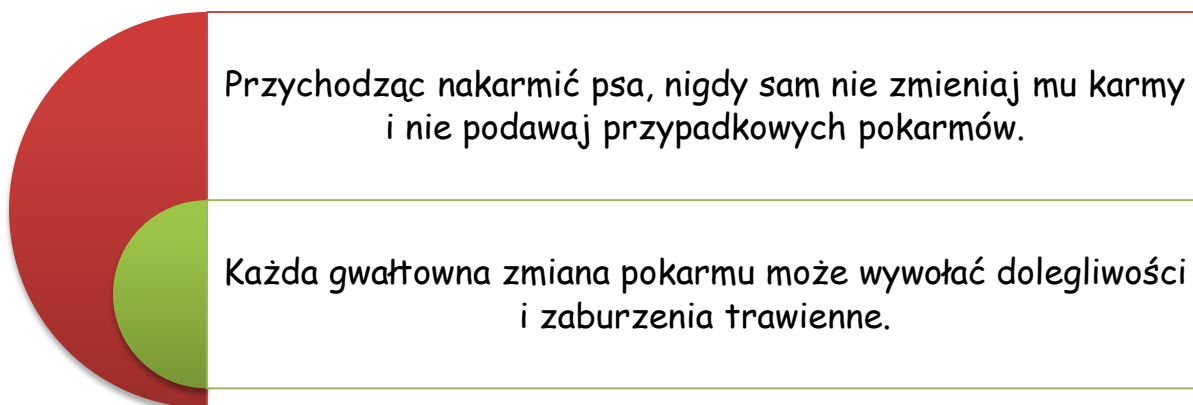
Żywnienie psów

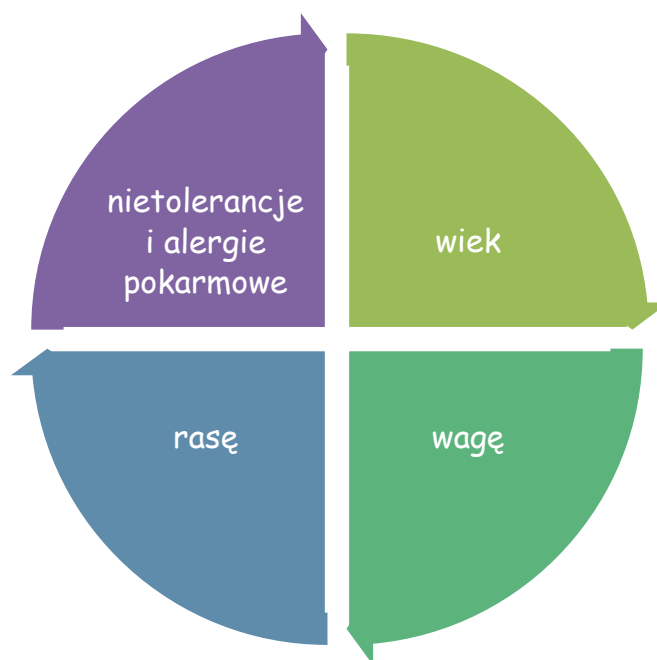
Żywnienie psa jest o tyle istotne, że przekłada się na jego zdrowie, dlatego powinno być prawidłowo zbilansowane i dostarczać mu wszelkich niezbędnych składników odżywczych i energii, dawkowanych w odpowiednich ilościach i proporcjach.

Przewód pokarmowy i metabolizm psa, różni się istotnie od ludzkiego, ponieważ jest naturalnie przystosowany do zjadania węższego spektrum pokarmu niż wszystkożerny człowiek.

Zasada ta dotyczy bezpośrednio potrzeb i akceptacji różnorodności pokarmowej - tylko stabilny skład pokarmu, codziennie serwowany w tej samej formie, optymalizuje komfort trawienny psa, zmniejsza ryzyko biegunek i wymiotów, poprawia jego samopoczucie.

Każdy pies wymaga indywidualnej, prawidłowo dobranej diety, która uwzględniać powinna jego:

Ponadto uwzględnić należy:

⇒ tryb życia psa:

- sportowiec,
- kanapowiec,
- pieszczoł,
- stróż, itd.,

⇒ stan fizjologiczny psa:

- choroby,
- czas rekonwalescencji,
- ciążę suki, itp.

Biorąc odpowiedzialność za psa, żądaj konkretnych wskazówek i dokładnych informacji, co do zwyczajów żywieniowych podopiecznego!

Ogólne wytyczne żywienia psów:

pies powinien posiadać dwie miski

- jedna na czystą wodę, druga na jedzenie
- woda powinna być zawsze świeża
- należy dbać o czystość misek

częstotliwość podawania pokarmów

- dorosły pies je jeden, góra dwa razy w ciągu dnia
- szczeniakowi pokarm podaje się do pięciu razy dziennie
- częściej i mniejsze ilości podaje się psom zagrożonym skrętem żołądka
- psy pracujące i z wysokim zapotrzebowaniem energetycznym muszą jeść częściej

pora karmienia

- pies nie powinien jeść bezpośrednio po wysiłku fizycznym i najpóźniej dwie godziny przed nim
- pies nie może jeść bezpośrednio przed podróżą

Tego należy unikać:

dokarmiania resztkami ze
swojego posiłku

rozpieszczania smakołykami

karmienia surowymi kośćmi i
mięsem - należy je obgotować by
usunąć bakterie i pasożyty

podawania gorących posiłków

pod żadnym pozorem nie
podawać pikantnych rzeczy i
gotowanych ziemniaków

karcenia psa za zwracanie
zjedzonej trawy

gotowanych kości drobiowych -
szczególnie ostrych i cienkich,
np. z udek

spożywania przez psa tego, co
sam sobie znajdzie na spacerze

Najczęstsze błędy popełniane w żywieniu psów:

źle zbilansowana dieta

- zwłaszcza z niedoborem składników mineralnych
- dużo częściej dotyczy czworonogów, którym opiekun samodzielnie przygotowuje posiłki

przekarmianie

- dorosły pies powinien spożywać jeden posiłek dziennie
- dokarmianie przekąskami, smakołykami w ciągu dnia przyczynia się do powstawania otyłości i związanych z nią problemów zdrowotnych

serwowanie czworonogom kiepskiej jakości składników

- zwłaszcza w tanich karmach lub mięsach z niezidentyfikowanych źródeł, przeterminowanych

zapewnianie psu ciągłego dostępu do pokarmu

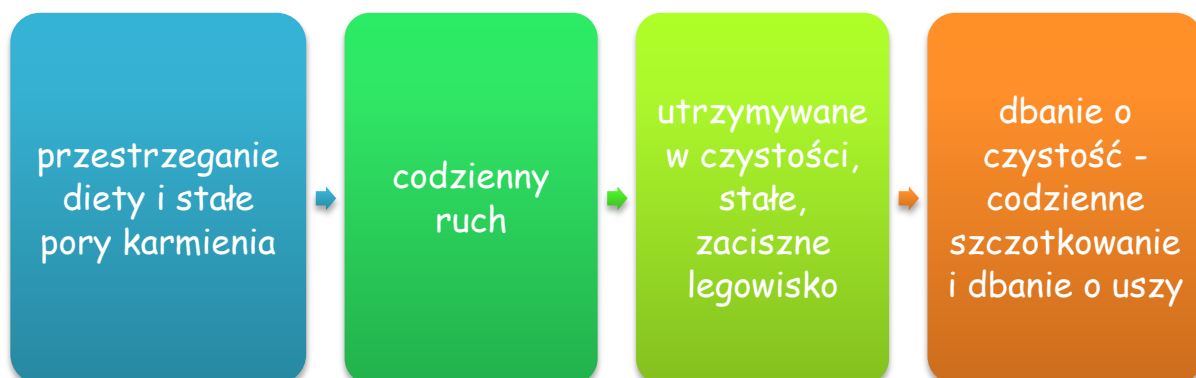
- najlepiej zapewnić psu stałą porę karmienia
- niezjedzony pokarm zabierać po kwadransie, co zapobiega wybrzydzeniu, psuciu się jedzenia, stawia karmiącego w pozycji członka stada odpowiedzialnego za rozdysponowanie pokarmu

Należy również pamiętać, że pies w wieku ok. 10 lat zasadniczo ma zniszczone zęby, co należy uwzględnić przy doborze odpowiedniej karmy.

Higiena psa

Przestrzeganie zasad higieny przekłada się bezpośrednio na zdrowie czworonoga. W przypadku psa są cztery główne wytyczne:

Spacery

Są dla czworonogów równie istotne jak jedzenie, bo zwykle wiążą się z załatwianiem potrzeb fizjologicznych. Nauczony czystości pies opróżnia się poza domem i najlepiej zagwarantować mu wyjście trzy razy dziennie: rano, wczesnym popołudniem, wieczorem przed zaśnięciem. Warto trzymać się stałych pór spacerów.

W miejscach publicznych obowiązkowo sprząta się po zwierzęciu, dlatego przed wyjściem zawsze upewnij się, że masz zestaw do sprzątania.

Psa należy prowadzić na smyczy, a duże i agresywne osobniki dodatkowo w kagańcu tak, aby całkowicie nad nimi panować. Najlepiej trzymać zwierzę blisko siebie i popuszczać smycz wyłącznie przy spokojnym zachowaniu. Pilnuj, żeby zwierzę nie obwąchiwało ludzi!

Wychodząc na spacer zarezerwuj sobie odpowiednią ilość czasu, by pies mógł swobodnie powęszyć, chwilę pobawić się z innymi, zaznaczyć teren, zaspokoić potrzebę ruchu.

Koniecznym zabiegiem higienicznym jest przyzwyczajenie psa do wycierania go po spacerze (a przynajmniej łap), zwłaszcza w deszczowe dni.

Mycie psa

Pies pod tym względem nie jest zbyt wymagający - wystarczą mu dwie kąpiele w roku, niemniej jeśli mieszka w domu - po każdym wyjściu należy mu wymyć, a przynajmniej wytrzeć łapy. Oczywiście ograniczenia

kąpielowe nie dotyczą pływania w rzekach i czystych zbiornikach wodnych, co stanowi doskonały trening rozwojowy.

W przypadku nagłej potrzeby kąpieli - gdy pies wytarza się w czymś wyjątkowo brudnym i śmierdzącym - należy dwukrotnie umyć go odpowiednim szamponem, bardzo dokładnie spłukać, starannie wytrzeć. Psu nie myje się głowy!

Regularnie należy przemywać oczy psa - najlepiej wacikiem zwilżonym ciepłą wodą, bez dodatku mydła i innych substancji myjących.

Czesanie

Szczotkowanie psów jest istotnym zabiegiem higienicznym, który pozwala usunąć zbędną sierść, zwłaszcza w okresie linienia. Szczególną uwagę należy zwrócić na rasowe czworonogi - brak regularnej pielęgnacji wpływa na jakość i wygląd sierści.

Z reguły psy bardzo lubią czesanie i bez problemu poddają się tego typu zabiegom. Jest to dla nich przyjemne i zaspokaja potrzebę bliskiego kontaktu.

ZASADY SZCZOTKOWANIA PSÓW

- W pierwszym etapie usuwamy z całego psa kurz, zanieczyszczenia i martwe włosy, czesząc go niezbyt gęstą szczotką z raczej sztywnym włosiem.
- Po zakończeniu wstępnego oczyszczenia sierści, ściągamy oburącz kolejną warstwę brudu, używając dwóch gumowych szczotek.
- Szczotkowanie zakańczamy czesaniem gęstym, metalowym grzebieniem, starając się dokładnie usunąć martwe włosy - zwłaszcza w okresie linienia.

Szczotki do wyczesywania psów

P. Zarawska, *Potrafię to. Domowe zwierzęta.*, SBM Sp. z o.o., Warszawa 2015, s. 19.

Po każdorazowym użyciu, szczotki należy dokładnie oczyścić i umyć.

Dbanie o zęby

Zabieg higieniczny niezbędny, ale mycie zębów psu specjalną szczoteczką z reguły przerasta możliwości opiekunów, zwłaszcza w przypadku dużych czworonogów.

Najbardziej niebezpieczny dla uzębienia jest gromadzący się kamień, który może doprowadzić do zapalenia dziąseł. Najprostszym sposobem jego usunięcia jest podanie psu - po posiłku - naturalnej lub sztucznej kości do gryzienia, ewentualnie twardego suchara.

Innym sposobem czyszczenia psich zębów jest zabawa z taroszeniem czystej szmatki, którą należy uprzednio nasączyć 3% roztworem wody utlenionej.

Obcinanie pazurów

Jeżeli pies ma prawidłowo ukształtowane kości palców i łap, to przy odpowiednim kącie nachylenia pazury same się zetrą do odpowiedniej długości.

Korekta długości pazurów wymaga ostrożności i wprawy oraz użycia odpowiednich czązków. Jeżeli to możliwe, należy unikać wykonywania tego typu zabiegów higienicznych.

Czyszczenie uszu

Kontrola czystości uszu dotyczy przede wszystkim psów z opadającymi uszami, które fizjologicznie narażone są w większym stopniu na infekcje.

Kontrolę czystości uszu należy przeprowadzić raz na dwa tygodnie, przecierając ucho czystym wacikiem lub bawełnianą szmatką. Jeżeli na materiale zauważy się zanieczyszczenia, ucho należy przemyć.

Najlepiej zrobić to przy użyciu watki nawiniętej na palec. Upřednio do uszu psa wpuszcza się specjalny preparat do czyszczenia uszu i po odczekaniu chwili zbiera się powstałe zanieczyszczenia. Ponieważ wewnętrzna część ucha jest bardzo wrażliwa, zabieg należy

przeprowadzać z delikatnością i wyczuciem. Niewskazane jest stosowanie do czyszczenia patyczków do uszu.

Zabawy w psem na dworze

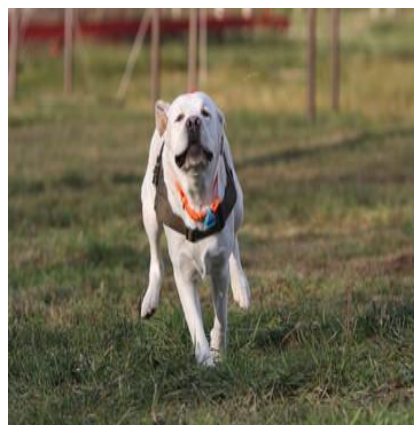
Zabawa z psem jest dla niego świetną okazją do ćwiczenia zachowań adaptacyjnych i kształtowania kompetencji społecznych. Poza tym służy:

rozładowaniu napięcia i nagromadzonej energii

zaspokajaniu psich instynktów

stymulacji i rozwojowi umysłu

naucze samokontroli psich emocji

W przypadku czworonogów, zabawy mają charakter lokomotoryczny, oparty na takich czynnościach jak:

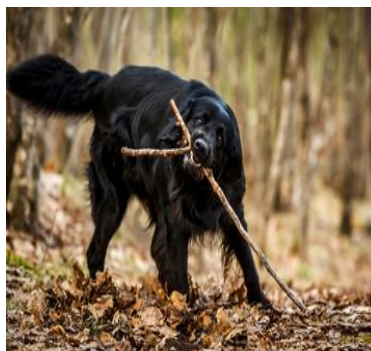
ganiecie i ściganie

popychanie i wierzganie

gryzienie i manipulowanie przedmiotami

Psy prezentują również szeroką gamę czynności o charakterze myśliwsko - łowieckim, typu:

Najpopularniejsze zabawy z psem

Po spacerze, zabawie, warto dać psu tzw. „uspokajacz”, czyli gryzak, żwacz, kong (zabawka wypełniona psimi przysmakami).

Dawkę aktywności fizycznej należy dostosować do rasy, wieku, możliwości i upodobań psa.

Przeciążenie wysiłkiem fizycznym - zwłaszcza w przypadku wiekowych psów i szczeniąt w fazie wzrastania - może nadmiernie obciążyć szkielet, stawy i mięśnie czworonogów.